

איש-מעברה נחפס בזיף תעודת גרושין

ומאחורי המעשה הסמן נתגלתה דרמה

לפני שלושה שבועות נעצר תושב מעברת אשקלון בשם יעקב לוסקי. האשמה: זיוף תעודת-הגירושין של מרי אסולין, והחלפת השם לוסקי שבאותה תעודה בשם לנשקי. מאחורי זיוף זה — שינוי האות וי לאות נ, והאות סי לאות שי — עמדה דרמה מזעזעת, שמקורה בחוק דתי ישן. חוק זה קובע כי אסור לאשה נשואה להינשא למאהב, שעמו חיתה בהיותה עוד נשואה לבעלה. ומרי אסולין עשתה בדיוק זאת: בעת שביקשה גט מבעלה הראשון, הודיעה ברבנות כי כבר חיתה חיי אישות עם מאהבה, יעקב לוסקי. היא קיבלה את הגט, בתקווה ששום מכשול אינו עומד בדרכה אל החופה, בצידו של לוסקי. השבוע סיפר בעלה הראשון של מרי את הרקע שעליו צמחה הטרגדיה של אשתו לשעבר, שעזבה איש אחד כדי להנשא לאחר ואשר —

הרבנים אמרו לה —

אישה זה אסור לך!

ילדים נמצאים אצלה והיא דואגת להם יחד עם לוסקי. זה לא נכון, כולם אצלי. לוסקי לא היה מסכים לקחת על חשבונו ילד, והוא הכניס למרי בראש שלא צריכה לקחת אתה אף ילד מהילדים שהיא ילדה לי. נשארתי לבדי עם הילדים. ככה הייתי כל יום הולך לעבודה וסוגר את הילדים בבית. הייתי מצוה עליהם: „אל תלכו לבית-ספר ולרחוב, תשגיחו על מרדכי.“ כי מרדכי הוא בן חמש ומשותק.

גם על שלמה אמרתי למתיתו ולראובן לשמור, כי זרקו אותו משני בתי-ספר וחסר לו שכל. הוא צריך טיפול פסיכיאטרי של רופא. הגוף שלו כזה מפחיד, אף פעם הוא לא עוזב את הבית לבדו. אפילו לחנות לא יכולתי לשלוח אותו. מתי שהיה לי כסף לתת אוכל לילדים, הייתי קונה בעצמי בחנות.

עד שכבר לא יכולתי יותר. לא הייתי הולך לעבודה, כדי לטפל בילדים ולקחת אותם לשיקוף ריאות. אחד חולה בראש, אחד משותק ביד. צרות עם הילדים. כל זה בגוף שלהם בא להם מהמשפחה של אשתי, שכולם חולים מהחשיש. כשהייתי הולך לעבוד, דה, דאגתי כל הזמן. לפני שבועיים חשכתי על הילדים בזמן העבודה, ונפל לי על הראש פטיש כבד. עכשיו אני בחופשת-מחלה.

★ ★ ★

ככתי בשבידה

כבר זאת לא שכחתי את מרי. חברים היו באים לספר לי איך היא עם לוסקי, ושכל הזמן היא בוכה מפני שאסור לה להתחתן איתו. פעם אפילו הלכתי לאמא שלה ביפו, ושמעתי כמה היא מסכנה: נכנסה להריון ולא יכולה להתחתן עם לוסקי. נהיה לי עצוב בלב וכבר ראיתי לנגד עיני את מרי הולכת עם בטן במעברה וכולם צוחקים עליה. רציתי לנסוע אליה ולעזור לה. בלב שלי היה רגש-בושה, למה מרי, שכולם ידעו כי היא אשתי, קרה לה דבר כזה. מדוע היא סובלת מכל הלעג. כמעט שבאתי אליה, אבל לא. מספיק שפעם עשיתי לה טובה. ראו מה עשה לה אלוהים: לא יכלה להתחתן עם לוסקי ברבנות, והסוף היה שנפרדו. היא בטח מצטערת עכשיו על כל המעשה. מסכנה זאת מרי, אפילו בן לא יהיה לה משעבד לוסקי, כי היא הפילה. בכיתי בשבידה. כי עם כל הרע שעשתה לי, לא מגיע לה גורל כזה. לשום אדם לא מגיע גורל כזה.

אבל הלב של מרי לא היה פגוי לדברים כאלה. כל הזמן דיברה על לוסקי, וכל דבר שאמר — כאילו אמר זאת אלוהים. היא לא רצתה לעזור לילדים שלה, וכל הזמן אמרה: „לך לעזרה סוציאלית, יעשו הכל. כולם מסתדרים, רק אתה לא.“

★ ★ ★

פטיש כבד בראש

לכתי לעזרה סוציאלית ואמרתי להם: תנו עזרה. הם לא רצו לתת עזרה. הסברתי להם שהילדים שלי כמו ילדים יתו-מים; אין להם אמא. אבל בעזרה סוציאלית לא מבינים דבר כזה. אמרו האמא היה, האבא לא מת — סימן שהילדים לא יתומים.

התחילו הדאגות. בשעות העבודה, כסבל בהמטבר המרכזי, הייתי חושב רק על הילדים המסכנים האלה. בחיי, ילדים טובים

שום דבר, אבל משהו דפק בלב ואמר לי: „מוסה, משהו לא בסדר.“

★ ★ ★

„כיום יודעים!“
כבר זה נשאר לי בלב, עד שפעם תפסתי איך היא נותנת עינים ביעקב לוסקי, שכל המעברה ידעה שהוא סתם קורץ בעינים שלו לכל מיני בחורות צעירות, והולך כל היום בבגדים יפים.

גיליתי שמרי שתהיה ללכת לחנות, בזמנים שלוסקי היה שם. בערתי כמו אש ואמרתי לה: „תפסיקי את זה, מרי. הוא סתם עושה ממך צחוק, יש לך ילדים ובעל. מה יגידו עליך השכנים במעברת?“

היא הבטיחה שתהיה בסדר, אבל לא היתה. היא המשיכה להיפגש איתו, והדם היה עולה לי לראש. ביתוד כשראיתי את השכנים מצביעים עליה. לא ידעתי מה לעשות. אחרי העבודה

שתי מרי, שכיום היא בת 28, מעולם לא אהבה אותי כמו שרציתי. אם בכלל התחתנתי, היה זה מקרה. מצאתי אותה לפני 16 שנים ברחוב, כשלא היה לה שום דבר. גרתי אז בעיר פס במארוקו. בוקר אחד הלכתי לעבודה, וברחוב ראיתי את מרי מחפשת אוכל בפחיה-הובל של העירייה. הייתי פקיד בן 17, וכל מכרי ידעו שיש לי לב כואב למסכנים.

מרי הייתה יפה, גדולה בגוף ולא חשבת שהיא רק בת 12. לקחתי אותה למלון שלי ואמרתי לה: „תחיי יחד אתי. מה שיהיה לי לאכול — יהיה גם לך.“

היא הסכימה ושנתיים גרנו ביחד. כל יום אהבתי אותה יותר. היא סיפרה לי איך אמה עזבה אותה כשהיתה בת שנתיים, ואיך שר אביה היה מעשן חשיש ומקלל את הדם שלו. כל פעם שסיפרה לי את זה הייתי בוכה, והיא היתה מנשקת אותי ומלטפת אותי.

בגיל 14 נכנסה מרי להריון. לבי שמח על המקרה, ובירכתני את אלוהים שיתן לי ילד ממרי. הלכתי אתה לרב והתחתנתי. מאז, כל שנתיים בערך, היתה נכנסת להריון ונולדו לנו ארבעה בנים. ב-1950 עלינו ארצה, ושר למעברת מגדל-אשקלון. שם באו לי כל הציצות הגדולות.

★ ★ ★

משהו דפק בכב

מיד שלחתי מכתבים למוסדות, שיתנו לי כסף עד שאגמור ללמוד עברית באולפן לעולים, ואהיה סקיד כמו במארוקו. לא קיבלתי תשובה. חוכית עדי שנגמר הכסף של הסוכנות וילדים לא היה אוכל, ואז אמרתי לאשתי: „אני בריא בגוף — אלך לעבוד בסבלות. אם רק תשימי עין על הילדים.“

היא לא אמרה שום דבר, וכל בוקר הייתי הולך לעיר לחפש קצת עבודה. לפעמים מצאתי, לפעמים קיבלתי עבודת-דחק מלש-כתעבודה. הייתי בא הביתה רק בערב, וכל היים לא הייתי רואה את מרי.

עד שפעם באתי, והיה נדמה לי כאילו כל תושבי המעברה באים והולכים מאצלי, ומדברים כל מיני דברים לא בסדר. זה לא מצא חן בעיני, אבל לא אמרתי שום דבר. רק התחלתי לשים עין על מה שעשתה, והייתי שואל את חברי אם ראו אותה ב-מעברה, בזמן שאני בעבודה. הם לא סיפרו

מאת משה גלעד

הבנים שלי, שאמא שלהם לא רוצה לעשות כלום בשבילם. ראיתי שלא אוכל לחיות עם כל המרירות בתוך הלב. באתי הביתה ואמרתי למרי: „די, לא רוצה יותר. בואי נלך לרבנות — אני נותן לך גט. תחיי יחד עם לוסקי ושלוש על ישראל!“

היא הסכימה, והלכנו לרבנות. סיפרתי להם את כל העניין ומרי אמרה שזה נכון. הם כתבו תעודת-גירושין — וציינו שאסור למרי להתחתן עוד פעם איתי, וגם לא עם יעקב לוסקי, שהיא אוהבת אותו. למרות שכעסתי עליה, אמרתי לה רק דבר אחד: „מרי, לא חשוב לי כל הצער שעשית לי. העיקר שיהיה לך טוב ותהיי מבוססה בחיים שלך איתו.“ לא ידעתי עדיין איזה טרגדיה מחכה לה.

ביקשתי שתיקח שני ילדים — לא חשוב איזה — כדי שלא יהיה לי כל כך קשה. שתשאיר לי אפילו את שלמה ומרדכי המסכנים ומתיקח את מתיתו וראובן הבריאים. אבל מרי לא רצתה. היא אמרה שלא איכפת לה, והיא תלך ללוסקי בלי ילדים, שלא יהיו לה צרות. אני קצת התרגזתי עליה, אבל שום דבר לא עזר. היא הלכה ללוסקי ואני נשארתי עם ארבעת הילדים. פעם כתבו על מרי בעתון ידעיות-אחרונות כאילו ששני

הייתי הולך לבית-הקפה במגדל-אשקלון, ולא חוזר הביתה עד הלילה, כדי שלא יראו אותי השכנים. כל הזמן שיתתי שם קצת, והיה לי שמח בלב, בלי לזכור את הצרות. שמה הייתי נפגש עם כל האנשים שאני מכיר במגדל-אשקלון. ואז בא חבר ואמר: „מה אתך, מוסה? כולם יודעים ואתה לא יודע? מה אתה נותן לה שתעשה מהכבוד שלך?“

כשבאתי הביתה אותו ערב, כמעט ש'הלכתי עם לוסקי מכות. אבל לא היה לי כוח, כי באותו זמן הייתי פועל בנין. מרי לא היתה בבית; שכנים אמרו שראו אותה הולכת עם לוסקי כמעט ערומה, רק בבגד ים.

את זה כבר לא יכולתי לסבול. לא ידעתי בכלל שיש לה בגד כזה. למחרת צעקתי עליה למה היא מזניחה את הילדים, אבל בלבי כבר החלטתי להתגרש ממנה. הלכנו לרבנות ברחובות, ושם שידלו אותנו שנהיה בסדר. עברנו לירושלים, לשיכון קטמון ח. חשבתי שנגמרו כל העניינים עם לוסקי, וש'הכל יהיה בסדר.

אמרתי לה: „מרי, כאן נוכל לתקן את הכל. רק תהיי בסדר עם הילדים ולא תעזבי אותם. וביחוד את שלמה שאין לו שכל בשביל ללכת לבית-ספר, ואת מרדכי שיש לו יד אחת משותקת.“